Ми працюємо заради духовного відродження людства

Світоч

№ 70, лютий 2023 р.

Орган Теософського Товариства в Україні

Від редактора 2

147-а Конвенція Теософського Товариства в Адьярі 3

Посмертные состояния сознания 5

Вчимося у Григорія Сковороди ... 16

Недуги ума..... 21

Всесвітнє братство: потреба часу..... 26

Різдво раніше і тепер..... 30

Поетична сторінка..... 34

Резолюції, прийняті Генеральною радою Теософського товариства..... 35

Від редактора

Дорогі друзі, колеги, сестри і брати!

Перед вами черговий випуск електронного журналу, що кожні два місяці випускається Теософським товариством в Україні. Його назва свідчить про те, що ми розуміємо головною задачею всіх тих, хто прийняв до свого серця величні ідеї Теософії, нести Світло знання, розуміння, осягнення у цей світ і перетворювати це Світло у дії.

Цей зимовий випуск виходить у дванадцятий місяць війни. Наша робота продовжується, незважаючи на брак світла та інтернету. Важливішою подією минулого періоду була 147-а Конвенція ТТ, що проходила вживу в Адьярі. Нажаль українська делегація не змогла бути присутньою, але була можливість спостерігати за прямою трансляцією всіх подій на сайті Конвенції https://convention.ts-adyar.org/schedule/a/broadcasti а зараз уже можна переглянути оброблені записи на головному сайті ТТ https://www.ts-adyar.org/ Ключова нота цьогорічної Конвенції: «НАША ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОМУ СВІТІ» залишається мотивом нашої теософської роботи протягом цього звітного року. По мірі публікації основних доповідей Конвенції у журналі 'The Theosophist' ми будемо перекладати їх і публікувати в нашому журналі.

А зараз ми наближаємося до Дня Адьяру, що відмічається 17 лютого. Адьяр – це центральна Штабквартира і серце Теософського товариства. Мешканці цього священного місця називають його Домом Вчителів. Цей день пов'язаний з днем пам'яті Президента-засновника ТТ, полковника Г.С.Олькотта, чиї учнівські чесноти надихають не одне покоління теософів світу. Крім того, 17 лютого є також днем пам'яті Джордано Бруно, Джидду Кришнамурті, днем народження Чарльза Ледбітера. Віддамо і ми шану цим світочам людства і зробимо все, від нас залежне, щоб справа їх життя набирала обертів у сьогоднішньому світі. Хто бажає приєднатися до урочистостей, що пройдуть цього дня в Адьярі, може скористатися посиланням: https://www.ts-adyar.org/content/adyar-day-4

Характерною рисою нашого теософського життя за останні два місяці залишалась активна діяльність Теософського Ордену служіння у наданні допомоги постраждалим під час військових дій. Ми направили допомогу потерпілим від обстілу у Дніпрі, також продовжили допомогу біженцям та внутрішньо переміщеним особам, турботу про потреби мешканців звільнених від тимчасової окупації міст і містечок, зокрема Київщини і Миколаївщини, піклування про поранених у лікарнях та госпіталях. Багато членів нашого Товариства брали в цьому безпосередню участь, виражаючи цим відданість своєму обов'язку перед Вітчизною, народом. Міжнародна теософська спільнота проявила свої братерські почуття до українських колег, здійснюючи ментальне служіння через молитви та медитації, а також своїми фінансовими переказами для забезпечення гуманітарної допомоги потерпілим. Ми щиро вдячні нашим колегам з Франції, Португалії за їх фінансову допомогу та дух Єднання. Наші зустрічі задля спільної ментальної роботи підтримки і захисту Вітчизни відбуваються регулярно з хорошим відвіданням. Регулярно працюють групи Ордену Зцілення. Відповідально і з радістю здійснюється таке важливе для нашого народу служіння. Сердечна подяка всім!

Друзі, наш журнал виходить заради єднання всіх служителів Світла і Любові. Ми вдячні один одному за ті зусилля на Шляху Теософії, який ми свідомо обрали для служіння людству.

І хай благословенні будуть Ті, Хто вказав нам Шлях!

Світлана Гавриленко

147-а Конвенція Теософського Товариства в Адьярі

Друзі, в Адьярі, штаб-квартирі Теософського товариства, після трирічного онлайн формату, відбулося вживу урочисте щорічне зібрання членів ТТ 31 грудня 2022 р. – 4 січня 2023 р. Ключова нота цьогорічної Конвенції «Наша відповідальність у взаємопов'язаному світі». У програмі Конвенції традиційно річний звіт Президента ТТ, публічні лекції, симпозіуми, дискусійні групи, сесія запитань та відповідей, чудова щоденна вечірня творча програма, виставки, презентації благодійної діяльності Товариства.

Пропонуємо вам ознайомитись зі Зверненням Президента ТТ до учасників Конвенції:

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ДО УЧАСНИКІВ 147-Ї МІЖНАРОДНОЇ КОНВЕНЦІЇ ТЕОСОФСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Адьяр, з 31 грудня 2022 р. по 4 січня 2023 р.

Маю чудову нагоду тепло вітати всіх делегатів, присутніх в Адьярі та онлайн на цій 147-й міжнародній Конвенції, особливо тому, що через чотири роки ми знову маємо змогу провести очну зустріч у нашому містечку, особливо зараз серед кількох нещодавно відновлених прекрасних садів.

Давайте тепер звернемося до тих Великих, чиєю співчутливою опікою та благословеннями насолоджувалося наше Товариство протягом усіх цих років. Прошу всіх встати:

Нехай ті, хто уособлює Любов Безсмертну, благословлять своєю допомогою та керівництвом це Товариство, засноване бути каналом їхньої роботи. Нехай вони надихають його своєю Мудрістю, зміцнюють

своєю Силою і спонукають до дій своєю активністю.

З радістю оголошую цю 147-у щорічну Конвенцію Теософського товариства відкритою.

Щоб дати нам час завершити реконструкцію Leadbeater Chambers (LBC), у 2019 році Індійська секція люб'язно запросила провести захід у своїй штаб-квартирі у Варанасі. Через місяць після закінчення цієї Конвенції світ закрився через глобальну пандемію. Уся наша незавершена робота була припинена, і ми зосередилися в Адьярі на захисті здоров'я та безпеки наших працівників і жителів. Справедливо буде сказати, що ми добре попрацювали, оскільки лише один житель заразився вірусом під час піку активності Covid, Адьяр був одним із найбезпечніших місць на планеті.

У той час, поки вирувала пандемія, ми планували. За три роки з початку пандемії ми не сиділи без діла. Ремонт в LBC завершено, нові класні кімнати побудовано як у Меморіальній вищій середній школі Олкотта (OMHSS), так і в Адьярській теософській академії (ATA), гуртожиток для хлопчиків в OMHSS вже працює, по всьому містечку оновлено та облаштовано нові сади (будівля бібліотеки, адміністративна будівля, LBC, вхідні ворота, і особливо сад Медха Гаутам перед будівлею штаб-квартири). Комплекс «Новий чотирикутник» підходить до завершення масштабної реконструкції. Один із корпусів Центру соціального захисту населення завершує свою реконструкцію.

Ймовірно, найбільш значущою подією за минулий рік було підписання довгострокової оренди ділянки садів Дамодара у містечку ТТ. Протягом останніх 80+ років земельна ділянка площею 14 акрів була домом для ряду першокласних освітніх зусиль. Протягом перших 40 років школа Безант, заснована під час правління Джорджа Арундейла, займала приміщення. Наступні 40 років Школою керував Індійський фонд Крішнамурті. У червні цього року ми підписали довгострокову угоду про оренду на будівництво приватної школи високого рівня з Shiv Nadar Trust (SNT). На завершення укладання пішло цілих три роки. Хоча ТТ не бере участі в управлінні школою, одним із складніших аспектів процесу було знайти партнера, чиї ідеали та етика були б сумісні з нашими — повністю вегетаріанський кампус, екологічно шанобливий, без алкоголю та табаку, порядність у бізнес-операціях тощо. Усі ці вимоги є нормою для SNT у багатьох школах, які вони створили в Індії.

Мотивацією для домовленості про оренду було використання землі з найбільшою вигодою для ТТ. Оренда забезпечить значну і необхідну фінансову підтримку для роботи ТТ на довгі роки. Це також буде цінним доповненням до освітнього та культурного життя більшої громади.

Може здатися, що згадані вище основні моменти стосуються виключно зовнішніх факторів — будівель, садів, потоків доходу, але нам потрібно дивитися глибше. Анні Безант називала Адьяр «дім Вчителів». Це місце сили та присутності, яке передано нам для його використання майбутніми поколіннями на благо людства. Якщо ви щось цінуєте, це повинно відображатися в тому, як ви до цього ставитеся. Ми вважаємо, що це місце слід підтримувати з повагою. Наше торкання має надавати краси нашому оточенню, що відображає внутрішню красу тих, хто працює через це місце та цей рух. Наші думки та дії мають бути спрямовані на те, щоб підняти та зберегти цей простір для майбутніх поколінь і можливо для ще невідомого нам його використання.

Переклад – Світлана Гавриленко

Посмертные состояния сознания

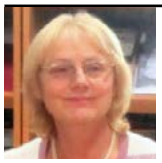

Наталия Березанская

Продолжение. Начало см. «Свиточ» №69

«Тибетская книга мертвых» так описывает путешествие сознания по подпланам кама-манаса.

1 день – яркий голубой (темно-синий) свет, символ агрегата материи, создающий формы, символизирующий невежество и иллюзию формы. Рядом с ним появится тусклый белый свет Дэв. Но из-за плохой кармы можно испугаться чарующего синего света мудрости и захочется укрыться от него. А тусклый белый свет дэв будет приятен. Не нужно бояться этого божественного синего света, который явится прекрасным, сияющим, ослепительным, и не нужно ужасаться при виде его. Тогда эти мыслеформы трансмутируются в Божественную Мудрость.

2 день – белый свет Зеркальной Мудрости, элемент воды, создает поток жизни – кровь, символизирует гнев. Рядом со светом Зеркальной Мудрости будет также виден тусклый, серый или черный свет преисподней. Тогда из-за подверженности гневу может охватить страх при виде ослепительного белого света, и захочется укрыться от него, а тусклый серый свет преисподней покажется приятным. Надо не страшиться этого яркого, ослепительного, чистого белого света. Это Мудрость. Нужно верить в нее искренно и со смирением.

3 день – элемент земли, желтый свет Мудрости Равенства, создает плотные компоненты физических форм, пробуждает эгоизм. Он будет ослепительным, украшенным небесными светилами и их сияющими спутниками, будет невыносимо трудно смотреть на него. Рядом будет светить тусклый голубовато-синий свет мира людей. Тогда из-за эгоизма может охватить страх при виде этого ослепительного желтого света, и захочется укрыться от него. В то же время привлечет тусклый голубовато-желтый свет, исходящий из мира людей. Ступить на этот путь влекут приобретенные человеком и укоренившиеся в нем эгоистические наклонности. Если последовать по нему, придется родиться в мире людей и пережить рождение, старость, болезнь и смерть, и человек не сможет выбраться из трясины мирского существования. Не надо бояться этого яркого ослепительного, желтого, чистого света, он есть Мудрость. Надо со смиренномудрием положиться на него, с искренней верой. Если придет осознание, что он является сиянием собственного ума, Божественное Тело и Свет сольются, и человек достигает состояния Будды. Происходит трансмутация в Мудрость Равенства.

4 день – Красный свет Всеразличающей Мудрости, элемент огня, создает животное тепло, порождает привязанность, похоть и агрегат чувств, Он сверкает, украшен светилами и спутниками светил, озарит сердце таким ярким сиянием, что невозможно будет смотреть на него. Но не надо бояться его. Одновременно с этим светом Мудрости появится тусклый желтый свет прета-лока. Надо не привязываться к нему. Преодолеть привязанность и слабость. Тогда придет трансмутация в Мудрость Различения.

5 день – зеленый свет Мудрости Всеисполняющей, элемент воздуха, создает жизненное дыхание, порождает страсть – зависть и ревность. Он озарит сердце таким ярким сиянием, что будет трудно смотреть на него. Не надо бояться его. Это есть истинная сила мудрости ума. Надо сохранять состояние великого бесстрастия. Рядом с зеленым светом Всеисполняющей Мудрости появится рожденный кармической завистью тусклый зеленый свет асура-лока, где можно вовлечься в столкновения и войны и переживание невыносимых мук. Это будет препятствием и задержкой на пути к Освобождению.

6 день – Единый Свет Четырех Мудростей. Появятся сразу четыре цвета первоначальных состояний четырех стихий: воды, земли, огня, воздуха. Эти 42 исполненных совершенства божества, исходящих из сердца, есть излучения чистой любви. Познай их. Эти сферы рождены не где-то вне тебя. Они исходят из четырех частей твоего сердца, которые вместе с его центром образуют пять сфер. Оттуда они исходят и озаряют тебя. Божества также не приходят извне. Они существуют извечно в твоем уме. Это Боги-хранители. Они также олицетворяют четыре способа, применяемых Божественными Сущностями для спасения чувствующих существ — Сострадание, Нежность, Любовь и Абсолютное Беспристрастие.

Притяжение к цветам также не происходит случайно, подобное притягивается к подобному. И наличие цветов в нашей ауре покажет наше предпочтение к тому или иному цвету, а это показатель того, как мы жили, что любили и что ненавидели.

В эти дни появляются 42 исходящих из сердечного центра божества, соответствующих первым шести дням Чинаид Бардо. В это же самое время из шести лока также будут исходить света.

«Локи – не есть небеса, но [конкретные] местности или обиталища желаний – Кама-Лока потому, что существа, их занимающие, подвержены желаниям еды, питья, спанья и любви. По-другому они называются обиталищем пяти разрядов чувственных существ – дэвов (белый), людей (желтый), асуров (зеленый), животных (синий) и демонов (черный или серый – преисподняя)», прета (красный).

1. Рупа-Дэвы – Дхиан-Коганы, имеющие формы. Это Планетные духи нашей Земли – не из высочайших.

2. Арупа-Дэвы – Дхиан-Коганы, не имеющие формы. Эти две категории – бывшие люди.

3. Пишачи – (двухпринципные) призраки (оболочки).

4. Мара-Рупа – обречённые на смерть (трехпринципные).

5. Асуры – элементалы, имеющие человеческую форму.

6. Животные – [элементалы] второго класса: животные элементалы.

Категории 5 и 6 – будущие люди.

7. Ракшасы (демоны) – души или астральные формы колдунов; это люди, которые достигли вершины знания в запретной науке. Живые или мертвые, они, так

сказать, обманули природу; но это только временно – пока наша планета не пойдет в обскурацию, после чего они, хотят или не хотят, будут уничтожены.

Именно эти семь групп и образуют главные категории обитателей окружающего нас субъективного мира». (Письма Махатм, № 70). С Божествами и Локами соотносятся ниданы, скандхи, стихии и их цвета. С каждой локой соотносится один из ядов. Не будем забывать, что Божества, перечисленные выше – это также состояния сознания человека, т.к. все эти Божества встроены в семеричную структуру человека и отображают нахождение его сознания на том или другом плане Бытия.

7 день – появятся Боги — Хранители Знания. В это же время перед умершим также откроется путь в мир животных, порожденный затемняющим ум пороком — невежеством, появляется тусклый синий свет низшей природы. 10 главных богов горлового центра, появляющихся в седьмой день.

Мирные Дэвы присутствуют с 1 по 7 день, гневные, начиная с 8 по 14 день. Считается, что мирные Божества исходят из сердца, а главные гневные 58 богов исходят из головного центра. Не случайно в Голосе Безмолвия нам говорится о «Доктрине Ока» и «Доктрине Сердца». Так вот, в первый-второй день появляются добрые Божества. Однако вместе с ними, напомним, появляется и мир шести лок; в первый день — это мир Дэвов, а во второй — ад. Однако если достигается какая-то степень узнавания, освободиться легче именно на этой ступени, так как появляются цвета, вызывающие страх и ужас, и ум сосредоточен на одном.

8 день – темно-коричневый цвет.

9 день – темно-синий цвет.

10 день – темно-желтый цвет.

11 день – красновато-черный цвет.

12 день – темно-зеленый цвет.

13 день – появятся 8 богинь с головами животных (льва, тигра, лисы, волка, ястреба, грифа, вороны, совы).

14 день – появятся 28 восемь богинь с головами животных различной формы (тигра, свиньи, льва, змеи, яка, леопарда, обезьяны (любознательность), белого (девственность) и бурого медведя, летучей мыши (наслаждение), крокодила, скорпиона, коршуна, лошади (страсть), орла, собаки, орла, оленя, козерога, слона, кукушки, козы).

Это мыслеформы ума – отражение ментального тела, наши качества. Аналогично у Платона в «Государстве». Зеркало Бардо отражает нас такими, какими мы есть на самом деле! Поэтому под взглядом чудищ из пустоты дрожит наше сознание и рвется прочь, совершая страшную ошибку. Ибо поступать следует как раз наоборот. Не бежать прочь от ужаса, а потянуться к нему, проникнуться им и, распознав в страшилище себя, допустить и взять на себя свое. Как бы это ни выглядело! В Бардо, узнав себя и приняв, проникшись обликом, мы становимся тем, чем мы являлись на самом деле. Мир Богов и духов, в сущности, не что иное, как коллективное бессознательное внутри нас. Применение учений Бардо Тодола состоит в том, чтобы вспоминать то, что нужно, в нужный момент времени. Но к этому необходимо подготовить себя в течение жизни.

Когда нами завладевает божество, мы превращаемся в это божество и признаем в себе соответствующие качества, становимся осознанными, а в этом и заключается наше духовное развитие. Дух, нисходящий, завладевает Святым Сподвижником и в тот же миг Святой превращается в этот Дух! Та-

ков механизм, главное правило действия в загробном мире: отдавшись — преображаешься; кого распознал, кого принял в себя, в того превращаешься.

Все эти состояния — суть личные испытания. В первую очередь, это шесть ядов или внутренних врагов: гордыня, зависть, лень (или невежество), гнев, жадность и похоть. Один на один с собой и неведомым, небытием. Поскольку Бардо Тодол это тибетская книга, она насыщена живыми знаками, иероглифами и картинами буддийского и ламаистского пантеона Божеств. Для современного читателя, далекого от буддизма, многие картины и видения Бардо Тодол кажутся необъяснимыми и нелепыми. Атеист, к примеру, вообще может ничего не увидеть, кроме круга пустыни с четырьмя сторонами. В сущности это будет он сам, человек, который при жизни считал, что жизнь начинается с рождения и заканчивается со смертью, и вечные замыслы Души ничем не заполнил, кроме человечьего бытового смысла, уходящего со смертью. Умерший должен распознать, если еще при жизни ему не стало ясно, что его собственная психика и образы посмертного состояния — это одно и то же. Мир богов и духов воистину не что иное, как коллективное бессознательное внутри человека.

«Волна мысли» – это обзор в мельчайших деталях всего, что произошло в жизни, только что закончившейся, в последовательности, от ее начала до ее окончания. В нормальном ходе событий, когда только что прошедшая жизнь достигла своего предназначенного вывода, сознание личности соединяется с астральными (эмоциональными) и низшими ментальными принципами, и происходит процесс беременности, в котором духовная сущность из всех значительных и полезных переживаний, все, что было благородным и лучшим, отсеивает из шлака, чтобы быть ассимилированным Эго. Потеря сознания, пережитая индивидуумом при смерти физического тела, вполне может носить временный характер и может быть восстановлена во время его пребывания на астральном уровне, надеюсь, на более высоких уровнях этого плана. Однако иногда его карма диктует, что восстановление сознания должно происходить на низших астральных уровнях, с тем, чтобы противостоять любым нежелательным аспектам эмоциональной природы, а затем, поскольку нет физического тела, чтобы проявить их, они могут постепенно терять свою привлекательность, чтобы человек оказался на более приятном уровне. После этого, со временем, астральное тело также отбрасывается, и начинается переход на следующий этап (часто называемый второй смертью) – просеивание шлака из полезных переживаний на уровне ментальном. … Субпериод (2) очень длинен, длительнее иногда даже, нежели вы можете себе представить, все же пропорционален к духовной силе Эго». (Письма Махатм, № 70)

«5. Каждое только что развоплотившееся четверное существо, умирает ли оно естественной или насильственной смертью, от самоубийства или несчастного случая, умственно здоровых или душевно больных, юных или старых, хороших, плохих или безразличных — все теряют в момент смерти все воспоминания, ментально уничтожаются; они спят своим акашным сном в Кама-Локе. Это состояние длится от нескольких часов (редко менее), дней, недель, месяцев, иногда до нескольких лет. Все это соответствует существу, его ментальному состоянию в момент смерти, характеру

смерти и т.д. Эта память возвращается медленно и постепенно к концу нарастания (к существу или Эго), еще более медленно, но значительно более несовершенно и неполно к оболочке, и полностью к Эго в момент его входа в Дева-Чан» (Письма Махатм, № 88б).

Это последовательное познание нами своего истинного Я, пока мы находимся в Бардо смерти, является проверкой приобретенной нами при жизни осознанности. Осознанности, степень которой есть единственное мерило нашего духовного развития. Этим и обозначается цель духовного развития при жизни! Смысл испытания-распознания заключается в том, чтобы в появляющихся образах узнать себя, допустить и отождествиться.

«В каждом случае создается заготовка в виде последнего самого сильного желания умирающего человека. Пока эта энергия не исчерпает себя, и влияние буддхи не станет преобладающим. Это правило применимо ко всем видам активности (будь то страсть или нежное чувство), которые запутывают блуждающую монаду (индивидуальность) в сетях отношений в каждом воплощении. … В Кама-Локе (полуфизическая сфера) обитают оболочки, жертвы и самоубийцы, и эта сфера разделена на бесконечные области и субобласти, отвечающие мышлению приходящих в час их смерти» (Письма Махатм, №106).

После прохождения всех подпланов кама-манаса человек вступает в Сидпа Бардо – «Бардо Ищущего Рождения». И именно тут его ждет судный день! Появляется, так называемый, все разрушающий Бог Смерти. Сцены Суда в Бардо Тодол и в «Египетской Книге Мертвых» так удивительно схожи, что возникает невольно мысль об их общем, неизвестном ныне истоке. Царь Мертвых, Дхарма Раджа или Яма Раджа, соответствует египетскому Озирису. В том и другом загробном мире сцена взвешивания — главная. Перед Дхарма Раджой на одну чашку весов кладут белые, а на другую — черные камешки, означающие добрые и злые дела. А перед Озирисом взвешивают сердце, положив его на одну чашку, а на другую кладут перо. Сердце — это совесть человеческая, а перо — знак Богини Правды.

В Египетской Книге умерший обращается к своему сердцу и просит: «Не выступай против меня. Не будь моим врагом в Божественном Окружении; Пусть чаша весов не опустится против меня под надзирающим глазом великого бога Амента». В египетском загробном суде за весами надзирает бог мудрости Тот. В Тибетской сцене суда надзирает бог Шинджe. В обоих судах действие происходит в присутствии жюри из круга богов, частично с человеческими, а частью с головами животных. Страшное чудище поджидает в египетской версии осужденного; в Тибетской — это бесы стоят в ожидании злодея, готовые утащить его в ад. Дощечка с записями, которую держит Тот, соответствует зеркалу Кармы, в которое смотрит Дхарма Раджа. В обеих книгах умерший, первый раз обращаясь к суду, заявляет, что он — не виновен. В египетском суде это заявление просто принимается, а затем приступают к взвешиванию. В тибетской книге Царь мертвых глядит в зеркало Кармы, после чего начинается взвешивание.

У Платона в «Государстве», где его герой Эр описывает свои похождения в загробном мире, также рассказывается о сцене Суда. Когда его душа оставила тело, он отправился в путь с большой толпой народа. И пришли они в таинственное место,

где было два отверстия в земле: они были очень близко расположены одно к другому. Над ними было два других отверстия, в небесах между ними сидели судьи и вершили правосудие. После того, как они произносили решение суда, душу отправляли в правую дверь в небе, если он того заслуживал, или вниз, в левую, в ад. На спинах у каждой души были привязаны доски с записью их дел. Дело не в том «Что» было в жизни, но «Как» жил — вот что важно.

Средневековое наставление для умершего также содержит описание суда. Это наставление под названием «Плач умирающего» (14–15 век) существует в Британском Музее. Умирающий обращается за помощью к Ангелу, Рассудку, Страху, Совести и к Пяти Ушлостям — никто не приходит ему на помощь. Тогда в последнем своем усилии он апеллирует к Святой Деве, через посредничество Веры, Надежды и Любви. И в результирующем обращении Девы к Сыну вводится христианская доктрина прощения грехов, которая противоположна идее Кармы в Бардо Тодол.

В Англии в Чалдонской Церкви, в Саррее, датируема 1200 годом, имеется на стене роспись, изображающая Судный День, удивительно похожая на Тибетские изображения Суда. На ней изображена сцена Суда в промежуточном Бардо состоянии, с Небесами вверху и Адом внизу. В Чалдонской версии вместо Шиндже весы держит Архангел Михаил. На этих весах вместо кармических дел взвешиваются души. Шесть Кармических Троп, ведущих в Шесть Лок, превращаются в единственную лестницу, ведущую на небеса. На верхней ступеньке, вместо Шести Будд-Привратников у входа в каждую Локу, стоит Христос в ожидании праведных. Солнце нарисовано у него по правую сторону (в правой руке) и Луна — в левой; в точности, как у Будды. В Адовом Мире в обоих случаях имеется котел, в котором варятся злодеи под наблюдением демонов. В христианской версии буддийский Холм Шипов представлен Мостом Шипов, который приговоренные души вынуждены пересечь.

«Итак, из Кама-Локи, в великом Хилиокосме, недавно взятые с земли «души», как только они пробуждаются от своего посмертного оцепенения, все (кроме оболочек) следуют согласно своим влечениям – либо в Дэва-чан, либо в Авичи. … Сознание начинает оживать, пробуждаться после борьбы в Кама-Локе у врат Дэва-чана, и только после «периода нарастания»». (Письма Махатм, №106)

Третий субпериод начинается, когда существо вновь рождается в Рупа-Локе Дэва-чана. В общем случае все те, кто не соскальзывают в Восьмую сферу, – идут в Дэва-чан. Мы создаём сами свой Дэва-чан и свой Авичи, и главным образом в течение последних дней и даже мгновений своей чувственной жизни. Приблизительно на 15 (символический) день происходит переход в Сидпа Бардо, где видения прошлых жизней тускнеют и он попадает на планы Дэва-чана или Авичи, где и преобретает соответствующий цвет, ноту, энергию, вибрацию.

В Дэва-чане существуют миллионы состояний счастья – состояний эмоциональных, имеющие своим источником как физические, так и духовные способности и чувства, и только духовные переживают смерть. Переходные градации от самого высокого до самого низкого состояния в Дэва-чане неразличимо сливаются, а с последней ступеньки Дэва-чана Эго зачастую может оказаться в намечающемся уже со-

стоянии Авичи, которое к концу «духовного отбора» событий может стать (истинно) Авичи.

Дэва-чан «есть состояние, определяемое и создаваемое прошедшей жизнью. Эго не впадает в него стремглав, а погружается постепенно и с частыми остановками. С первым проблеском этого состояния перед ним предстаёт прошлая жизнь (или, вернее, Эго ещё раз переживает пройденную жизнь), от первого дня сознательности и до последнего. Начиная от наиболее важных событий и до самых пустяковых, всё проходит в торжественном шествии перед оком духовного Эго; только не так, как в событиях действительной жизни, остаются только те, которые избраны новым жильцом, цепляющимся за некоторые сцены. … Из этого воскрешённого прошлого не остаётся ничего сверх того, что Эго восчувствовало духовно – что развилось посредством или через духовные способности, что переживалось духовными способностями – будь то любовь или ненависть» (Письма Махатм, №88б).

Все устремления, желания, надежды, мечты, которые хотя бы раз промелькнули в мозгу умершего в течение его жизни в связи с этим особым «мгновением», но так и не нашли себе претворения на земле, и которые он видит теперь полностью осуществлёнными во всей их яркости в Дэва-чане, даже и не подозревая, что вся эта блаженная действительность – лишь порождение его собственного воображения, следствие умственных причин, созданных им самим. В то же время то особое мгновение, которое окажется наиболее сильным и преобладающим в мыслях его умирающего мозга в минуту кончины, будет управлять всеми прочими мгновения.

Согласно экзотерической философии буддизма, развоплощённые сущности делятся на три класса, отображая различные состояния Дэва-чана:

1) Кама-вачара – те, кто ещё находятся во власти страстей в Кама-локе;

2) Рупа-вачара – те, кто перешли в более высокое состояние, но ещё сохраняют остатки своей прежней формы в Рупа-локе; и

3) Арупа-вачара – те, кто стали бесформенными сущностями в Арупа-локе самого высшего уровня Дэва-чана.

Всё зависит от степени духовности и устремлённости монады. Аналогично описывается и в Письмах Махатм (№106).

В Дэва-чане нет понятий «пространства и времени» как управляющих восприятиями обитателя Дэва-чана в отношении объектов его чувств; но, напротив, считается, что именно обитатель Дэва-чана по своей воле создаёт и одновременно уничтожает оба этих понятия. Взаимодействие в Дэва-чане будет восприниматься духовно, но всё же на протяжении всего общения каждый будет «отделен от остальных».

«Продвигаться в оккультизме можно даже в дэва-чане, если ум и душа устремлены к нему при жизни, но это будет как во сне, и знание этого изгладится так же, как стирается память о сновидениях, если она не подкрепляется сознательным изучением» (ЕПБ, Инструкции для учеников внутренней группы, Дэвакхан).

Из Дэва-чана жизнь Земли не может быть наблюдаема ни одним из его обитателей по данным причинам Закона Блаженства плюс Майи. «Субпериод (3) продолжается пропорционально доброй КАРМЕ, после которого Монада снова воплощается» (Письма Махатм, №70).

«Как и в самой земной жизни, так же точно и в Дэва-чане существует для Эго: первый трепет психической жизни, достижение возмужалости, постепенное истощение сил, переходящее в полубессознательное состояние, постепенное забвение и летаргия, полное забвение и – не смерть, но рождение, т.е. рождение в качестве другой личности. ... Пребывание в Дэва-чане пропорционально незаконченному психическому импульсу, зародившемуся в продолжение земной жизни. Те личности, чьи влечения были преимущественно материальными, будут ранее притянуты к новому рождению силою танха» (Письма Махатм, №106).

«Оккультная доктрина, та ее часть, которая была открыта, показывает, что три первых плана исчезают более или менее одновременно с так называемой физической смертью. Четвертый, как и низшие части пятого, которым присущи животные пристрастия, поселяются в камалоке, где они агонизируют и распадаются пропорционально интенсивности низших желаний. С шестым и седьмым планами связан высший Манас, чистый человек, вступающий в Девахан, чтобы насладиться последствиями своей положительной Кармы и затем вновь воплотиться как более высокое существо» (Е.П. Блаватская «Махатмы и чела»).

В Письмах Махатм хорошо описываются состояния сознания, попадающие в Авичи (в Христианстве ад) и в, так называемую, Восьмую сферу. Восьмую сферу Учителя описывают так: «Между Кама-Лока и Рупа-Лока имеется местность, обиталище Мары (смерти). Эта Мара, наполненная страстями и похотью разрушает все добродетельные принципы, подобно тому, как камень перемалывает зерно (Мара, как вы сами можете догадаться, есть аллегорическое изображение сферы, называемое «Планетой Смерти» — вихрь, в котором исчезают жизни, обреченные уничтожению. Эта борьба происходит между Кама и Рупа-Локами)» (Письма Махатм, №70).

«В Восьмую сферу «попадают, чтоб быть полностью переработанными, лишь полнейшие ничтожества, «неудачи природы», чья божественная Монада отделилась от пяти низших принципов в течение земной жизни» (Письма Махатм, № 106). Восьмая сфера «…есть просто планета, подобная нашей собственной, прикрепленная к ней и следующая за ней в ее полутени; наподобие мусорного ящика, “где перерабатываются все отбросы и грязь”, и все отходы и шлаки космической материи, относящейся к нашей планете, находятся в состоянии беспрерывного преобразования» (РИ, т.1, с. 176).

Авичи – это «Ад», из которого нет возвращения. «Будда учил, что на окраинах всех Сакуал имеется мрачный промежуток, и для попадающих туда нет ни Солнца, ни лунного света. Оттуда нет нового рождения. Это холодный Ад, великая Нарака» (Абхидхарма-сутра, Письма Махатм, №70). Это Авичи. Черный маг «не может уйти в Восьмую сферу – поскольку его порочность слишком духовного, утончённого свойства. Это чудовище, а не просто бездушное животное. Оно не может быть просто уничтожено, но должно понести НАКАЗАНИЕ; ибо уничтожение, т.е. полное забвение, и собственно изъятие из сознательного существования, не составляет per se (по сути) никакого наказания. ...Это не слабо мерцающая свеча, которую может задуть лёгкий ветерок, но сильная и зрелая преступная энергия, вскормленная и развившаяся в силу обстоятельств, часть из которых, возможно, действительно была ей неподвластна. Для таких натур долж-

но существовать состояние, отвечающее Дэва-чану, и таково Авичи – полная противоположность Дэва-чану – превращённые западными народами в вульгарные Ад и Рай» (Письма Махатм, №106). «Высочайшие (Братья тени) будут жить до самого порога конечной Нирваны» (Письма Махатм, №72г).

«Если человек ведёт естественно чистую, добродетельную жизнь, то нет никакого наказания [в кама-локе, Чистилище], за исключением задержки в мире духов, пока он не найдет себя достаточно очищенным, чтобы получить его [второе рождение в Дэва-чане] от своего Духовного «Владыки», одного из могучего Сонма (т.е. от Духовного Отца, породителя его Монады)» (Письма Махатм, №106).

После пребывания в Дэва-чане возникает инстинкт нового рождения и продолжается в виде событий, предшествующих новому рождению. Здесь приходит осознание, что нет тела из плоти и крови, и появляется страстное желание его получить. Если человек испытывает сильную ненависть к отцу и любовь к матери, он рождается мужчиной, если наоборот – то женщиной. Это старая буддийская истина.

Сексуальные фантазии появляются в последнем и самом нижнем пространстве Бардо, в Сидпа Бардо, где умерший, если он был не в состоянии извлечь пользу из наставлений Чикаи и Хониид Бардо, начинает превращаться в жертву сексуальных фантазий и влечется к зрелищам совокупляющихся пар. В конце концов, он ловится чревом (утробой) и рождается вновь в земную жизнь.

«…как только сознательное существо, человек, Дэва, или животное умирает, [в тонком плане] создаётся новое существо, и он или оно появляется в новом рождении, на этой или другой планете в условиях, им самим созданных предыдущими действиями. Карма есть направляющая и ведущая сила жажды или желания чувственной жизни – непосредственная сила или энергия, результат человеческих или животных действий, которая из старых Скандх рождает новую группу, образующую новое существо, и контролирует качество самого рождения. Новое существо вознаграждается и наказуется за заслуги и проступки старого (прежнего). «Старое существо» есть единственный породитель – отец и мать в одно и то же время – нового существа. Это первый, который в действительности является создателем и формировщиком последнего; и поистине, в гораздо большей степени, нежели его отец во плоти» (Письма Махатм, №70). Будущее внутриутробное состояние человека, а также его рождение зависят от последнего посмертного желания человека. Новорожденный человек не является «абсолютно новым изобретением». Он дитя и творение его предшествующего личного «Я»; он – кармический потомок его прежних воплощений.

«Нарождающееся существо вовлекается в тот поток нарастания (созревания), с которым ассимилируются его преобладающие влечения, перенесённые из его последнего рождения. Так, тот, кто скончался земледельцем, может вновь родиться королём, а покойный монарх может следующий раз увидеть свет в хижине кули. Этот закон притяжения проявляется в тысячах «случайностях рождения»! … Скандхи суть элементы ограниченного существования» (Письма Махатм, №106).

Состояние Сидпа Бардо отличается жестким потоком кармы, который крутит и

несет умершего до тех пор, пока тот не достигает «двери-чрева». По-иному говоря, в мире Сидпа не разрешается возвратного движения, потому что владения Сидпа Бардо запечатаны от состояний Хониид Бардо сильным, непреоборимым движением вниз, в сторону животной сферы, инстинкта и физического рождения. Психология в Сидпа Бардо заключается в желании жить и вновь родиться. Обычно человек предварительно узнает о пяти условиях своего рождения: семье, стране, времени, национальности, будущей матери. Под влиянием желания обрести тело, а также любви или ненависти к своим будущим родителям, он вступает на план эфира как раз в тот момент, когда должны соединиться семя и яйцеклетка, испытывает блаженство и теряет сознание. Затем он обнаруживает, что он эмбрион, заключенный в овальную форму. Осознание того, что это все нереально, может даже в Сидпа Бардо привести к освобождению.

«Подобно тому, как человек в момент смерти ретроспективно видит жизнь, которую он вел, так и в момент нового рождения на земле перед Эго, пробуждающимся из состояния дэвакхана, предстоит перспектива предстоящей ему жизни, и оно осознает все причины, которые к ней привели» (Е.П. Блаватская «Ключ к Теософии»).

Таким образом, 3 посмертных состояния сознанияможно вкратце описать следующим образом:

1. Чикаи Бардо. Это время от прекращения дыхания и состоит из двух различных возможностей познать собственное сияние. Первый субпериод – познание умершим внутреннего сияния Монады, ясного света, всепроникающего белого света и осознание, что это – сущность его собственного осознания, он может достичь освобождения от перерождения. Вторая ступень – познание внутреннего сияния Души или второе внутреннее сияние. В момент смерти умерший переживает обморочное состояние, когда он лишен всех чувственных восприятий в течение времени, когда первое сияние появится. Если эта возможность упущена, тогда после этого жизненная энергия и сознание умершего возвращается в тело, и он пробуждается. В этом случае умерший имеет вторую возможность в этом втором внутреннем сиянии обрести освобождение. Появляются Стражи Вечности.

2. Хониид Бардо. 2 субпериод. Когда умерший вступает в «Состояние Нарастания» и кармических наваждений – Чистилище. С 1 по 14 день (кама-манасические планы). Всплывают явления, которые являются продуктами его прошлых действий. Это появление 110 миролюбивых и гневных богов, которые на самом деле олицетворяют энергии наших мыслей и эмоций. Они появляются среди звуков, света, цветовых лучей, пробуждая эмоциональные и страстные реакции. Они представляют наши привязанности и отвращения, и наша задача избежать этих двух противоположных реакций и бесстрастно распознать предлагаемые возможности освобождения, т.е. это период просмотра всей своей жизни.

Что очень непросто, т.к., по моему мнению, эти классы могут также представлять изначально энергии пять стихий: земли, воды, воздуха, огня и эфира, а также превалирование той или иной энергии гун, входящих в состав человека, того или иного качества или собственных психологических проекций, встроенных в структуру человеческих тел.

3. Сидпа бардо. Судный день и далее состояние Дева-чана или Авичи. На этой

стадии происходит растворение нижних принципов и переход сознания на ментальный план.

Наивысшее видение появляется не в конце Бардо, а в самом начале, в момент смерти. Что случается после, — это все углубляющийся спуск в иллюзии и мглу, вниз до самого дна деградации в новом физическом рождении. Духовный взлет, вершина, достигается в момент, когда заканчивается жизнь. Человеческая жизнь, таким образом, превращается в колесницу высочайшего совершенства, какого можно достичь.

Как писал К.Г. Юнг: «Такая душа (или, как тут названо — наше собственное сознание) определенно не маленькая, но само сверкающее Божество, Божественность. Даже боги — это блеск и отражения нашей собственной души. Душа есть свет Божественного, Божества, и Божество — есть душа. Но животная природа человека заставляет его сопротивляться мысли, что это он — творец обстоятельств. Бардо Тодол является процессом посвящения (инициации), цель которого восстановить для души её божественность, которую она потеряла при рождении».

Поэтому «Развитые умы Индии всегда заботятся о том, чтобы, покидая тело, провозгласить: «Нахапунараварти» – «Я не вернусь назад», – и это делает его недосягаемым ни для каких живых людей или медиумов» (Е.П. Блаватская «Элементалы»).

Используемая литература:

1. Тибетская книга мертвых. https://booksonline.com.ua/view.php?book=101530
2. Египетская книга мертвых, https://www.litmir.me/br/?b=123600
3. Моуди «Жизнь после смерти», https://knigi-online.net/nauchno-obrazovatelnaya/ezoterika/page,2,169-zhizn-posle-zhizni.html
4. Письма Махатм, М.: «Амрита-Русь», 2003 г.
5. Е.П. Блаватская «Инструкции для учеников внутренней групп», М.: «Сфера», 2000 г.
6. Е.П. Блаватская «Элементалы», Гималайские братья. М.: Сфера, 1998
7. Е.П. Блаватская «Махатмы и чела», Гималайские братья. М.: Сфера, 1998
8. Е.П. Блаватская, «Разоблаченная Изида», т.1, эл. версия
9. Бхагавадгита, Киев, 2014
10. Майкл Ньютон «Путешествие Души» и «Предназначение Души»
11. Платон «Государство», http://loveread.ec/read_book.php?id=59116&p=1
12. Сведенборг «О небесах, о мире духов и об аде», Киев, «Украина», 1993 г.
13. Долорес Кэннон, видео «О жизни после смерти», https://www.youtube.com/watch?v=rjmOyeCJMFM
14. Долорес Кэннон, аудиокнига, «Между жизнью и смертью»,
    i. 1 ч. https://www.youtube.com/watch?v=ZM-vavpYLNA,
    ii. 2 ч. https://www.youtube.com/watch?v=mS023qyJ6Is
15. Хулиана Сезано «Жизнь после смерти: Как повседневная жизнь формирует наш посмертный опыт», видео, https://www.youtube.com/watch?v=zaVMnpSdbck

Вчимося у Григорія Сковороди

Раїса Калашнікова, Національний лектор ТТвУ,
Екс-президент відділення Лайя, м Кропивницький.

«Вчив, як жив, і жив, як навчав»

Мета цього допису – здійснити уявну «мандрівку» земними та небесними шляхами унікальної особистості в історії української педагогіки – мандрівного філософа Григорія Савовича Сковороди, торкнутися стану його думок та навчитися в нього мудрості й краси духу. Наша «мандрівка» матиме три етапи, на яких ми зупинимося, під такими умовними назвами: перший – «Мандрівний Учитель життя»; другий – «Квітка самопізнання»; третій – «Чистосердя».

Отож рушаємо. Етап перший: «Мандрівний Учитель життя».

На землі в усі часи з'являлися люди, життя яких визначалось величною метою: осягнути основи буття. Одним з них був видатний український мислитель, філософ, педагог, письменник, просвітитель Григорій Савович Сковорода (1722 – 1794).

Життєопис Григорія Сковороди – це історія «безнастанних шукань духовної багатогранної людини, яка в тісному єднанні з народом, у повсякденній творчій праці вбачала і знаходила зміст свого існування, невтомно пропагувала ідеали правди, добра, духовної краси, гуманізму». Якраз вже тут прослідковується схожість думок Григорія Савовича з теософськими ідеями про етику, моральні принципи та устої. Він займає одне з почесних місць серед визначних постатей не лише української, а й класичної педагогіки – справжнього цвіту Саду Духовності. Придивіться, будь-ласка, до незвичайних Квіток величного Дерева цього Саду.

Кожна з них має свою назву. Ось квітка, яка названа «Василь Олександрович Сухомлинський», а ось – «Антон Семенович Макаренко», «Марія Монтессорі», Йоганн Генріх Песталоцці… Зліва, трохи вище – ближче до неба – квітка з назвою «Біблія». Серед цих та інших прекрасних квіток – квітка, яка має назву «Григорій Савович Сковорода».

Над квітами літають бджоли, збирають найсолодшу свою поживу – нектар для того, щоб потім віддати його людям. Бджола – символ «сродної праці», праці не за призначенням, а за покликанням.

У середині Саду Духовності розташований фонтан – джерело Мудрості. Тут завжди можна напитися чистої, прозорої, цілющої води, символом якої є Знання. Наша видатна землячка, яка принесла західному людству оновлене споконвічне вчення – Теософію, що в перекладі з грецької означає «Божественна Мудрість», – Олена Петрівна Блаватська називала таке джерело Колодязем Знань. Вона

писала: «…ніхто не заважає людині сидіти на краю колодязя, ім'я якому Знання, і вдивлятися у його темні води, сподіваючись, що йому вдасться розгледіти в їх глибині відображення прекрасного обличчя Істини…» та відчути, як це джерело-колодязь переливає зі своїх труб у душу кожного «допитливого дослідника» знання усіх часів і народів.

Через Сад веде Стежка, яка буде символом життєвого духовного шляху, по якому проходять найвільніші особистості на землі. Вони – своєрідні Посередники між природою, що відображає вищий світ, та людьми. Ось і цей мандрівник, якого ви тут бачите, уважно, мудро, спокійно вглядається у гармонійну картину природи, неначе намагається пізнати себе. Це і є Григорій Сковорода, який у 47 років обрав мандрівний спосіб життя. Він мандрував від села до села, від міста до міста зі своїми постійними супутниками – Біблією та флейтою – у простій свитині, з торбинкою за плечима й здебільшого босоніж. Любив зупинятися не а би де, а там, де знаходив людей з «розумом і серцем». У свідомість нащадків Сковорода увійшов як народний вільнодумний філософ, Мандрівний Учитель життя. Перед нами титули цієї визначної постаті.

Його називали: «небесний розум», «вселюдина», «носій космічної свідомості», «український Сократ»… Особисто мені дуже хочеться назвати його «видатний теософ XVIII століття», тому що якраз стан думок, дії, вчинки цієї «вселюдини» повністю відповідали вимогам поняття «теософ», визначення якому дала О. П. Блаватська у статті «Практичний окультизм». Вона писала: «…будь-яка людина з середніми здібностями та схильністю до метафізики; яка веде чистий, не егоїстичний спосіб життя та знаходить більше радості допомагати ближньому, ніж отримувати допомогу самому; яка завжди готова поступитися своїми бажаннями заради блага інших; яка любить Істину, Добро і Мудрість заради них самих, а не за користі, які вони можуть принести, – ТОЙ ТЕОСОФ».

Український просвітитель зміг побачити і теоретично розв'язати у своїх творах дуже багато гострих проблем, які й сьогодні є нагальними. Зокрема, у байці «Бджола та Шершень» він розкриває одвічну тему суперечності між трудовим способом життя й паразитичним існуванням.

Бджола бачить своє щастя лише в «сродній праці», тобто в праці за покликанням, вона працює не для себе і не заради себе, а заради інших і бачить своє щастя в тому, щоб дарувати радість іншим. Шершень не може цього збагнути й зарозуміло наділяє Бджолу такими характеристиками: «ти така дурна», «багато у вас голів та безглузді»… Головна думка байки: у праці людина відчуває радість, «святість життя, що полягає у роблені добра людям» – характерний вислів Сковороди – , відчуває

гармонію співіснування з природою, а в безділлі деградує.

Великим творчим надбанням Григорія Сковороди є збірка «Сад божественних пісень», до якої входить 30 віршів.

Чому він так назвав свою збірку? Можливо тому, що у той час поети якраз так називали свої поетичні напрацювання. Наприклад, була відома збірка «Сад страждань Христа…», або курс пііїтики Митрофана Довгалевського «Сад поезії». Сковорода брав до своїх віршів-пісень епіграфи з Біблії, яка була для нього головним джерелом натхнення. В основу кожного вірша покладено зерно зі Священного Писання. Він по-своєму переосмислював біблейські мотиви і називав їх «Божественними». В них український мандрівний Учитель життя проникливо оспівує красу рідної природи, підносить найвищі якості людини: розум, совість, працьовитість; зазначає: мудрість життя – у радості душевної гармонії. Ці принципи були притаманні Йому і прикладом свого життя він навчав цим принципам інших всюди: в багатих садибах, в бідних хатах, на базарах, на папертях… Тому збірка «Сад божественних пісень» – хоч слово «Божественні» не слід розуміти буквально– є своєрідним ліричним щоденником, в якому відбилися життєві події, роздуми, ліричний настрій їх автора, чию душу переповнювала жага небесного, вічного, невмирущого. Збірка – це джерело, з якого черпатимуть наснагу ще десятки нових поколінь українців.

Ми підійшли до другого етапу нашої уявної «мандрівки», умовно названого «Квітка самопізнання».

У щоденнику Сковороди зберігся «загадковий запис»: «Шукай себе всередині себе». Але «загадковий» – це лише на перший погляд. У цілому цей запис пояснює філософію самопізнання «українського Сократа». Протягом усього життя його хвилювала вічна філософська проблематика: що таке людина, звідки та для чого вона приходить у світ? Він писав. що в кожній особистості є дві людини: перша – із плоті й крові, вона змінюється і вмирає. Її можна назвати видимою. А в ній схована друга – вічна, нетлінна, істинна, або невидима. Це якраз про неї сказано, що вона створена за образом і подобою Божою.

«Видиме» має пізнати «невидиме», повинно пізнати себе. Свої роздуми про можливість, необхідність самопізнання та самовдосконалення Сковорода виклав у творі: «Нарцис, або розмова на тему: пізнай себе». За основу, при його написанні, взято античний міф про прекрасного юнака Нарциса, який побачив своє відображення у воді та закохався у самого себе. Але якщо в давньогрецького Нарциса любов до себе була дана як кара, як недолік, то в Сковороди любов до себе стає блаженною і навіть святою. Український філософ бачить самозакоханого Нарциса, як такого, що пізнає свою справжню сутність, споглядає «єдину красу та єдину істину», яка є невіддільною від любові до мудрості». І він перетворює його на «мудрого Нарциса». Образ Нарциса використано як символ самопізнання, що є мостом, по якому слід постійно рухатися з тим, щоб піднятися до Бога, виявити власну моральність, стати духовно багатою, вільною, щасливою людиною. Григорій Сковорода, якого називали «Символом мудрості

української землі», дійшов висновку, що щастя шукати треба в нас самих. Він писав: «Шукаємо щастя у країнах, у віках, а воно скрізь і завжди з нами; як риба у воді, так і ми в ньому; і воно коло нас, шукає нас самих. Немає його ніде від того, що воно скрізь. Воно схоже до сонячного сяйва – відхилення – це лише вхід у душу свою». І далі наголошував: «Щастя твоє, і світ твій, і рай твій, і Бог твій всередині тебе. Шукай себе всередині себе».

Нарцис – це не тільки ім'я юнака, але й назва квітки, в яку, за легендою, боги перетворили його. Кожен з нас може уявити собі квітку нарциса, зробити символом самопізнання і подивитися на неї з філософської точки зору Григорія Сковороди.

У «Квітки самопізнання» є шість пелюсток: три верхні і три нижні. Три верхні пелюстки символічно відображають образ вчення українського філософа про три світи: Макрокосм, Мікрокосм та Символічний світ, визначений Біблією. Ми б, звичайно, могли б доповнити цей «світ світів» Теософією, тобто Божественною Мудрістю. Три нижніх пелюстки – це ідеали, які складали основу його життя. Всередині Квітки – сьома її частинка з написом: «Пізнай самого себе». Цей напис мудреця Фалеса був улюбленим висловлюванням Григорія Савича. Сім частинок Квітки – це не випадковість. Адже всі ми знаємо, що число сім – священне число Проявленого Світу. Знав про це і «Небесний розум».

За Сковородою, життя людини – це постійне самопізнання, постійне самовдосконалення, Тільки пізнавши себе, свою внутрішню натуру, людина може знати свої можливості, мати впевненість у своїх здібностях, визначити своє місце в суспільстві й принести йому найбільшу користь. Відсутність самопізнання, за Сковородою, рівносильна втраті людиною своєї справжньої сутності, а отже і самої себе.

Ці та інші «вічні питання», що є важливими для людини, Григорій Сковорода подав нам у багатьох висловах – афоризмах.(Присутнім пропонується із записаних окремих слів, що подаються на слайді, скласти вислови та пояснити їх).

Наша уявна «мандрівка» продовжується і ми вже досягли її третього етапу з незвичною назвою «Чистосердя».

Григорій Савич писав, що головна людська якість – це Чистосердя, яке він порівнює з чудовим садом «повним тихих вітрів, солодко-духмяних квітів та втіхи, садом, у якому процвітає дерево життя».

Філософію Сковороди називають «філософією серця», філософське вчення про серце – кордоцентризмом (від латинського слова» kardia», або від давньогрецького – «kordis», що означає «серце»).

Перший народний вчитель української педагогіки розглядає серце як центр духовного життя, як особливий орган для сприйняття Бога. Для нього досконала, самодостатня людина – це вічна, цільна людина, в якої є Душа, тобто, серце. Він радить присвятити своє серце любові і не дозволити, щоб у ньому посіялися зерна лихих намірів. Мудрець Григорій Сковорода викликує, що «серце ширше всіх сфер і небес». Свою філософію серця, філософію кордоцентризму Сковорода виклав у філософському трактаті «Вступні двері до християнської добронравності», де визначаються основні теми твору, серед яких одна з найголовніших – ЧИСТОСЕРДЯ.

Так, як Григорій Савич бачив у кожній особистості дві людини, так у кожній людині він визначав два серця: старе і нове. Він писав, що старе серце – тваринне, інстинктивне, гріховне; нове – чисте, прозорливе, вічне.

Пізнати себе й Бога людина може лише через чисте, духовне серце. Улюбленим висловом Григорія Сковороди був: «Щастя в серці, серце в любові, любов у законі Вічного». Тому він й закликає: «Пізнай самого себе. Бережи серце».(Присутнім пропонується пригадати якомога більше епітетів до слова «серце» і записати їх на окремому аркуші, що роздається всім).

Наша уявна «мандрівка» завершується. Та на останок хочеться зазначити, що хоч минуло вже три століття з дня народження геніального педагога, філософа, просвітителя – Григорія Савича Сковороди, але він не відійшов у минуле, він залишається з нами. Він завжди присутній там, де живе український дух, де панує любов до України, до її народу, рідного слова, природи рідного краю. Актуальною є багатоаспектна спадщина Сковороди, в якій він відтворив ідеї народності, гуманізму, любові, праведності, сердечності, братерських відносин між людьми. Якраз у цьому прослідковується схожість між його вченням та Теософією. Відомий український вчений Дмитро Іванович Чижевський в одній зі своїх праць зазначав, що Г. С. Сковорода дуже близько стояв до теософської лінії думки про Всесвіт та призначення людини на землі.

Сковорода писав: «Коли дух людини веселий, думки спокійні, серце мирне – то й усе навколо світле, щасливе, бажане. Оце й є філософія». Саме таку філософію, – філософію життя,– прагнув створити Сковорода. За цією філософією він будував власний спосіб життя, жив сам, цієї філософії навчав інших. Тому його кредо визначено в словах: «Вчив, як жив, і жив, як навчав». На мій погляд, кожному з нас є чому вчитися у Григорія Сковороди. Головне – не запізнитися.

Недуги ума

Ч.Т.О.
Киев

«Дисциплинированный ум влечет к себе истинную радость»
Дхаммапада

В буддизме обуславливающие факторы часто называют «недугами ума» или «иногда» – «ядами». В текстах по буддийской психологии единодушно выделяют три главных недуга, составляющих основу всех других факторов, которые подавляют нашу способность видеть вещи такими, каковы они на самом деле, это неведение, привязанность и отвращение.

НЕВЕДЕНИЕ

Неведение – это фундаментальная неспособность осознавать безграничный потенциал, ясность и энергию ума. На самом первичном уровне неведение искажает фундаментальный опыт осознания, представляя его как постоянное, существующее от природы различие между «собой» и «другими».

Таким образом, неведение – это двоякая проблема. Как только у нас устанавливается привычка определять себя как единое, независимо существующее «я», мы неизбежно начинаем считать «другими» все и вся, отличное от «себя». Другой может быть чем угодно: столом, бананом, другим человеком или даже тем, что это «я» думает или чувствует. Все, что мы переживаем, становится в каком-то смысле чужим. Привыкая к разграничению между «собой» и «другими», мы делаем себя пленниками дуалистического способа восприятия, проводя концептуальные границы между своим «я» и остальным миром, находящимся «где-то там» – миром, который кажется настолько огромным, что мы как-то само собой начинаем считать себя очень маленькими, ограниченными и уязвимыми. Мы начинаем видеть в других людях, материальных объектах и прочих явлениях потенциальные источники счастья и несчастья, и жизнь превращается в борьбу, чтобы побыстрее получить то, что нам нужно для счастья.

На санскрите эта борьбы называется сансара, что буквально означает «круг» или «колесо». В частности, сансарой считается колесо, или круг, несчастья – привычка ходить по замкнутому кругу, вновь и вновь гоняясь за одними и теми же переживаниями, причем каждый раз ожидая получить что-то новое.

Противоположность сансары – это нирвана. Этот термин почти в той же степени неправильно понимают, как и термин «пустота», или «пустотность». Санскритское слово нирвана переводится примерно

как «выход за пределы скорби» или «гашение» (в том смысле, в котором вы гасите пламя свечи) и часто интерпретируется как состояние полного блаженства или счастья, возникающее в результате уничтожения или «гашения» эго, или идеи личного «я». Такая интерпретация в определенной степени правильна, однако она не учитывает того, что мы живем жизнью воплощенных существ в относительно реальном мире моральных, этических, правовых и физических различий.

Более правильная интерпретация нирваны – это принятие широкой перспективы, которая допускает все переживания (и приятные, и болезненные) как аспекты осознания. Конечно, большинство людей предпочитают переживать только «высокие ноты счастья»; но если удалить «низкие ноты» из симфонии Бетховена, то получится весьма сомнительный вариант.

Пожалуй, сансару и нирвану лучше всего понимать как точки зрения. Сансара – это точка зрения, основывающаяся, прежде всего, на определении переживаний в качестве приятных и неприятных, и на отождествлении с ними. Нирвана – это более объективное состояние ума, в котором опыт принимается без оценок, что открывает в нас потенциал видения решений, которые могут быть связаны не столько с нашим личным выживанием, сколько с выживанием и благополучием всех чувствующих существ.

Это подводит нас ко второму основному недугу ума.

ПРИВЯЗАННОСТЬ

Как говорилось выше, восприятие «себя» в качестве отдельного от других, по существу, представляет собой биологический механизм, сообщающий, что каждый из нас – отдельное, независимо существующее создание, нуждающееся в определенных вещах для продолжения своего существования. Поскольку мы живем в физических телах, то некоторые из вещей, в которых мы нуждаемся, в частности кислород, пища и вода, нам действительно необходимы. Кроме того, нам нужно, чтобы нас касались, чтобы с нами говорили; мы нуждаемся в том, чтобы признавали простой факт нашего существования.

В буддизме это называется «привязанностью» или «желанием», – в котором, как в неведении, можно разглядеть чисто неврологическую основу. Привязанность во многом сходна с зависимостью, то есть с навязчивым пристрастием к внешним объектам или переживаниям для создания иллюзии цельности. К сожалению, как и другие виды зависимости, привязанность со временем становится сильнее. Какое бы удовлетворение мы не получали от приобретения чего-то или кого-то желанного, оно не длится вечно. То, что или те, кто делает нас счастливыми сегодня, в этом месяце или в этом году, однажды непременно изменятся.

Непостоянство – это единственная постоянная вещь в относительной реальности. Будда сравнивал привязанность с питьем соленой океанской воды в попытке удалить жажду. Чем больше мы пьем, тем сильнее будет наша жажда. Точно также, когда ум обусловлен привязанностью, сколько бы объектов наслаждения мы не имели, нам никогда не удастся почувствовать настоящее удовлетворение. Мы теряем способность различать между чистым переживанием счастья и объектами, которые приносят нам временное удовольствие. В результате мы не только становимся зависимыми от объектов, но и усиливаем стереотипные

нейронные паттерны, которые приучают нас полагаться на внешний источник для получения счастья. Многие люди считают, межличностные взаимоотношения ключом к подлинному счастью. Но если им, в конце концов, удается сблизиться со своим избранником, отношения не приносят такого удовлетворения, о котором они мечтали. Почему? А потому, что объект их привязанности на самом деле не является внешним объектом. Этот роман соткан нейронами в мозге, и он разворачивается на множестве разнообразных уровней, начиная с размышления о том, что они выигрывают, получив желаемое, и заканчивая страхами потерпеть неудачу [1].

Вы сможете достичь покоя ума, созерцая объекты, несущие удовольствие, боль, добро и зло с позитивным, отзывчивым, веселым и объективным, беспристрастным отношением.

Каждый день нашей жизни приносит нам разнообразие встреч, в результате которых мы подразделяем объекты на несущие радость и боль, добро и зло. Мы можем установить правильную связь с этими объектами, если соединимся с ними верной реакцией.

Попробуйте установить эту связь следующим образом:

1. Объекты радости должны быть соединены с вами радостью (веселье в симпатии и сочувствии).

2. С объектами в горе, беде или страдании следует связываться реакцией мягкости (проявить доброту к страдающим существам).

3. На появлении в вашей жизни объектов – носителей добра, следует отозваться реакцией торжества (радуйтесь, замечая хорошие качества у других).

4. Объекты, несущие зло, должны быть связаны с вами реакцией беспристрастности (взращивайте в себе безразличную, уравновешенную реакцию по отношению к злу в других).

Такие связи уравновешивают силы разнообразия реакций ума. В результате воцаряется покой ума, приводящий его от состояния «то, чем я обладаю» к поглощенности состоянием «я есть то». Эта практика – эффективная помощь в преодолении привязанностей.

Контролируемое поведение в отношении обладания внешними объектами впечатлениями называется непривязанностью.

Его характерные признаки:

1. Желание обладания заменено знанием о том, как использовать вещи и взаимодействовать с людьми.

2. Полезность вещей не относится более к сфере личности.

3. Отсутствует желание знать свое будущее.

4. Отсутствует желание знать мнение других о себе.

5. Отсутствует страх или желание ответственности.

6. Отсутствует страх или желание смерти.

Ум привязывается к качествам всех и вся. Привязанность дает толчок возникновению желания (иметь или не иметь). Этот процесс ставит ум в положение зависимости от вечно изменчивых желаемых качеств. Ум постоянно пребывает в состоянии нестабильности и незащищенности. Но когда истинное знание о вечном Обитателе внутри нас становится нашей высшей природой, тогда ум поворачивает вспять, отказываясь от привязанности к качествам. Это и есть высшее состояние, состояние непривязанности [2].

ОТВРАЩЕНИЕ

Каждая сильная привязанность порождает такой же сильный страх, что мы либо не получим желаемого, либо потеряем, что имели. Такой страх в буддизме называется отвращением: это сопротивление неизбежным переменам, которые происходят вследствие непостоянной природы относительной реальности. Когда мы достигаем какого-либо состояния, в котором ощущаем свою полноценность, нам хочется, чтобы всё оставалось именно так, как оно и есть. Чем сильнее наша привязанность к тому, что дает нам такое чувство полноценности, тем больше мы боимся это потерять и тем более переживаем неизбежную утрату.

Во многих отношениях отвращение – это «само-сбывающееся пророчество», вынуждающее нас действовать, таким образом, который практически гарантирует провал наших попыток достижения того, что, как мы думаем, принесет нам постоянный покой, стабильность и удовлетворение.

Отвращение укрепляет нейронные стереотипы, которые создают умственную конструкцию вашего «я» как ограниченного, слабого и неполноценного. Поскольку все, что может подрывать независимость этого ментального сконструированного «я», воспринимается как угроза, вы бессознательно тратите неимоверное количество энергии на поиски потенциальных опасностей. Ваша кровь насыщается адреналином, сердце бьется чаще, мышцы напрягаются и легкие работают как меха. Все эти ощущения являются симптомом стресса, который может вызвать множество различных проблем, включая депрессию, нарушение сна, расстройство пищеварения, кожную сыпь, почечную недостаточность, высокое давление.

Когда вам кажется, что люди создают вам препятствия в обретении желаемого, вы начинаете считать их не заслуживающими доверия или злонамеренными, и изо всех сил стараетесь либо избежать их, либо «давать сдачи». В результате ваш внутренний и внешний миры становятся все меньше и меньше. Вы теряете веру в себя, усиливая особые нейронные стереотипы, которые порождают чувство страха и уязвимости.

Внешняя деятельность ума – это непривязанность и отказ от обладания кем-либо и чем-либо, включая деньги, жену, детей, драгоценности, книги, мысли.

1. Всегда помните: то, что вы имеете, не равно тому, чем вы воистину являетесь.

2. Что бы не приходило к вам или не исходило от вас, возникает вследствие того, что вы делаете, а не того, что вы желаете.

3. Ценность всего измеряется лишь целью, которой оно служит.

4. Цель – это не ожидаемый результат поступка, а степень его полезности для удовлетворения насущной необходимости.

5. Ваша потребность включает в себя и нужды окружающих вас людей.

6. Непривязанность всегда относится к сфере ментальной, а не физической. Будьте начеку, дабы не бросать, не избегать, не уклоняться, не причинять боли или недооценивать кого-либо во имя непривязанности. Помните, что единственный ключ – это отношения включения, окрашенные любовью и доброжелательностью [4].

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Недуги ума легче всего считать недостатками характера. Но это значило бы недооценивать себя. Наши способности испытывать эмоции, различать боль и удовольствие, проявлять инстинктивные реак-

ции играли и продолжают играть чрезвычайно важную роль в процессе выживания, позволяя нам почти мгновенно адаптироваться к едва заметным изменениям в окружающем мире. Будда говорил: «Надо всегда помнить о том, насколько драгоценна эта человеческая жизнь со всеми её свободами и возможностями, и о том, как трудно обрести такую жизнь и как легко её потерять».

К счастью, чем лучше мы исследуем собственный ум, тем ближе оказываемся к решению любой встречающейся нам проблемы и тем легче осознаем, что все наши переживания – привязанность, отвращение, стресс, тревога, страх и тоска – это просто порождение нашего ума.

Если вы действительно хотите открыть для себя постоянное чувство покоя и удовлетворения, вам нужно научиться успокаивать свой ум. Только успокоение ума раскрывает его врожденные качества. Самый простой способ очистить воду от грязи и примесей – дать ей отстоятся. Точно так же, если вы позволите уму успокоиться, то неведение, привязанности, отвращение и все прочие ментальные недуги будут постепенно сходить на нет, а на их месте будут раскрываться сострадание, ясность и безграничное пространство истинной природы нашего ума [5].

Сарва Манталам!
Благословение Всем!

Литература:

1. Йонге Мингьюр Ринпоче. «Будда, мозг и нейрофизиология счастья». – 2008. – с. 150.
2. Э. Кришнамачарья. «Йога Патанджали». – Амрита-Русь. – 2017. – с. 34.
3. Йонге Мингьюр Ринпоче. «Будда, мозг и нейрофизиология счастья». – 2008. – с. 157.
4. Э. Кришнамачарья. «Йога Патанджали». – Амрита-Русь. – 2017. – с. 20.
5. Йонге Мингьюр Ринпоче. «Будда, мозг и нейрофизиология счастья». – 2008. – с. 159.

Функции интеллекта заключаются в простом сравнении и суждении; высшее познание вне его компетенции. Но в своих интеллектуальных суждениях об окружающем его мире человек может достичь большей тонкости; и потому мир является высшей школою, в которой ни один урок, ни одно упражнение, ни один опыт, – как самый мучительный, так и самый пустяшный, – не должны проходить без известной пользы и значения для мыслящего человека. Все переживаемое нами зло делает нас только мудрее, и все наши заблуждения служат уроком для нашего же будущего, а потому и неразумно роптать на свою судьбу, как бы тяжела она не была.

Анни Безант, Учение сердца

Всесвітнє братство: потреба часу

Діпа Падхі, Віце-президент Теософського товариства

У гімнах Рігведи можна знайти концепцію всесвітнього братерства:

Рухаємося разом,
Пізнаймо свій розум разом,
Ділимося, як мудреці минулого,
Щоб усі разом могли
насолоджуватися Всесвітом.
Єднати наші наміри,
Нехай наші серця будуть нерозлучні,
Наш розум як один розум,
Оскільки ми справді знаємо один одного,
Стати одним.

Всесвітнє Братство є ключовим поняттям Теософії та формує першу Мету Теософського Товариства (ТТ). Найкраще це виражено в універсальній молитві, складеній д-ром Анні Безант, другим міжнародним президентом ТТ. Якщо хтось розуміє цю молитву в її справжньому значенні, той усвідомлює Вселенське Братерство. Останні два речення молитви звучать так:

Хай кожен, хто відчуває себе одним цілим з Тобою,
Знає, що він єдин з кожним.

Тут «Ти» відноситься до Єдиного Божественного Джерела, Свідомості, єдиного джерела, з якого все виникає. Ця єдина абсолютна Свідомість є початковою і кульмінаційною точкою всіх істот і речей.

Ми знаємо, що ми не фізичні тіла, що мають душу чи свідомість, а свідомість, яка має фізичні тіла. Я душа або свідомість, ти теж, і всі також. Тому в цьому сенсі «іншого» немає. Маха Упанішада стверджує:

аям бандхураям неті
гананя лагхучетасам
ударачаританам ту
васудгайва кутумбакам

Це означає: «Це мій друг, інший – ні», що є думкою обмеженої людини. Для тих, хто великодушний, увесь світ — це лише одна велика родина.

Те, про що вчені говорили як про глобальне село в 20 столітті, наші стародавні мудреці вважали тисячоліття тому, як про одну космічну родину.

У 1880 році Махатма Кутхумі писав: «Термін «Всесвітнє братство» — не пуста

Доктор Діпа Падхі є міжнародним віце-президентом ТТ і президентом ТОС регіону Одіша, Індія. Уривок з її «Меморіальної лекції Радхи Берньє», дещо змінений і скорочений, виголошений на 131-му національному конгресі Індійської секції у Варанасі 21.10.2022.

фраза. Людство в масі своїй ставить перед нами високі вимоги... Це єдина надійна основа універсальної моральності. Якщо це і мрія, то вона принаймні благородна для людства і є прагненням справжнього адепта (Листи Махатм, ML-4).

Мадам О.П. Блаватська сказала: «Саме тому, що існує одна душа, спільна для всіх людей, це братство ...можливо. Приведи людей до усвідомлення цього, і вони будуть у безпеці». Вона вірила, що в кожній людині є божественна сила або свідомість, яка керує її життям.

Крішна каже в Бхагавадгіті: «Немає нічого вищого за Мене, о Дхананджая. Усе це нанизано в Мені, як грона самоцвітів на нитці» (7.7). Існує непорушний зв'язок божественної спорідненості між людьми, серед усіх інших живих істот, таких як тварини, рослини та неживі речі, такі як земля, вода, повітря, мінерали тощо. Якщо це братерство буде загальновизнаним, більшість наших соціальних зол, глобальних конфліктів і криз зникнуть. Різноманітність - це суть і краса життя. Духовно ми єдині, але фізично нас багато і ми різні.

Зараз ми живемо в настільки глобалізованому світі, що в один день можна поснідати в одній країні, пообідати в іншій, а повечеряти в третій. Завдяки розвитку науки і техніки світ став глобальним селищем. Але, на жаль, незважаючи на глобалізацію, війни, тероризм, расизм, гендерна нерівність, екологічний дисбаланс і пандемії є основними викликами, з якими сьогодні стикається весь світ.

Російсько-українська війна є яскравим прикладом того, що навіть з розвитком науки і техніки люди воюють один з одним, добре знаючи жахливі глобальні наслідки. Кожен з нас відповідальний за такі війни, нещастя, руйнування та дисгармонію, які відбуваються через нашу жадібність, конкуренцію і жагу влади. Чому це відбувається? Тому що ми робимо те, чого не повинні робити. Зараз людство зіткнулося з «синдромом Дурьйодхани (з Махабхарати)». Дурьйодгана висловлює свою слабкість, кажучи: «Я знаю, що є добрим і правильним (дхарма), але я не маю до цього схильності. Я знаю, що є поганим і неправильним (адхарма), але не можу протистояти цьому».

Зараз більшість людей страждають від цього синдрому через те, що вони стали духовними банкрутами. Люди загалом не знають, хто вони, звідки вони прийшли, куди вони хочуть піти, і як вони повинні взаємодіяти та поводитися з іншими у цьому взаємопов'язаному світі. Настав час усвідомити все це й навчитися жити глобально й мирно з іншими. Теософія - це правильне знання (Вічна Мудрість), а Теософське Товариство - це правильний форум для передачі цих знань духовно необізнаним людям.

Перш за все, ми повинні прийняти той факт, що існує різноманітність у творіннях природи, і нам потрібно відкрити єдність у різноманітності. У кожного свій шлях життя.

З практичної точки зору ми не маємо права судити про людину на підставі її одягу, того, як вона виглядає, як вона говорить, як вона живе. З особами, які перебувають у шлюбі, геями чи трансгендерами, не повинно бути проблем. Вони теж люди і мають право жити в цьому світі за власним вибором, доки не завдають шкоди іншим. Ми не маємо права їх судити. Подібним чином люди з різними релігійними віруваннями мають свій власний спосіб життя та

виконання ритуалів і молитов. Не варто говорити про них нічого негативного. Ми повинні приймати інших такими, якими вони є. Прийняття та толерантність є основними якостями для мирного співіснування.

Теософія говорить про потребу людей вийти за межі людства і поширити спілкування з рослинами, тваринами, навіть неживими, тому що кожна створена річ і істота мають одну і ту ж сутність — Універсальну Свідомість. Ми повинні знати, що всі речі та істоти у Всесвіті взаємопов'язані та взаємозалежні. Якими б малими і незначними вони не були, не варто їх ігнорувати. Якщо крихітна мураха передчасно помре, це порушить рівновагу всього космосу. Усі живі форми в природі живуть завдяки співпраці, кооперації, розміщенню та обміну. Наше щастя і спокій взаємопов'язані з щастям інших.

Нещодавно пандемія Covid-19 навчила світ, що ніхто не може бути в безпеці, якщо інші знаходяться в зоні ризику. Спалах коронавірусу в місті Ухань спочатку інфікував вісімдесят тисяч людей, але постраждали понад 228 країн, і шістсот мільйонів людей перебували в ізоляції вдома через хворобу. Через взаємопов'язаність весь світ страждав від страшної хвороби. Водночас завдяки почуттю братерства люди вижили завдяки винаходу вакцин і невтомним зусиллям лікарів, працівників охорони здоров'я. Катастрофи та пандемії часто нагадують нам, що всі ми належимо до однієї планети як брати й сестри.

Закон карми також відіграє важливу роль у братерстві, оскільки він доводить, що ніхто не може завдати шкоди іншому, не заподіявши шкоди собі. Ми повинні усвідомлювати свої думки, слова та дії, щоб не створювати через них негативну карму. Іноді виникає питання про те, як відрізнити хорошу карму від поганої. На мій погляд, хороша карма — це те, що виникає, коли ми робимо добро іншим або безкорисливо допомагаємо іншим, а погана карма — це те, що створюється, коли ми завдаємо шкоди іншим прямо чи опосередковано з якоюсь корисливою метою.

Усі наші зовнішні кризи — це не що інше, як різні аспекти фундаментальної внутрішньої кризи, яка, як каже Фрітьоф Капра, є «кризою сприйняття», і тому потребує зміни нашого бачення, мислення та цінностей. Що це за криза сприйняття? Це вузьке й хибне уявлення людини про себе та навколишній світ. Наприклад, через зарозумілість люди вважають, що вони є найвищим творінням, яке має розум, і що інші форми життя існують лише для їхнього задоволення. Це хибне уявлення. І з цим сприйняттям і вірою людина використовує природу для власних інтересів, щоб максимізувати свої зручності, розкоші та задоволення від життя.

У нинішньому сценарії ми відчуваємо потребу у Всесвітньому братерстві більше через зростання соціального зла, як-от насильство проти жінок і дітей, релігійна нетерпимість, війни тощо. Подібним чином не повинно бути створеного людиною поділу на багатих і бідних, освічених і неосвічених, вищий і нижчий соціальний статус і так далі. До всіх слід ставитися однаково, оскільки ми всі по суті єдині. Нам давно пора змінити наші вузькі індивідуальні уявлення, думки та цінності.

Часто виникає питання: чи можна досягти загального братерства? Я б сказала, так. Трансформація особистості на внутрішньому рівні може трансформувати суспільство в більших масштабах. Тому ми повин-

ні зосередитися на собі. Це має початися з нас самих і наших родин. Воно повинно проявлятися в кожному нашому вчинку по відношенню до інших членів нашої родини. Поступово нам потрібно розширювати себе, нашу свідомість, щоб включити наших сусідів, потім наших співвітчизників, потім все людство, і врешті-решт охопити всю Природу, живу і неживу. Це буде пробудження до досвіду взаємозв'язку.

Людина є частиною цілого космічного порядку, який рухається своєю власною динамікою. Будучи розумною, людина повинна служити цілому, як живому, так і неживому, тому що, служачи цілому, тим самим вона піклується і про частину. Ціле не отримує значення від частин, але частини отримують значення від цілого.

Тому думати про так званих «інших» і піклуватися про них означає думати про себе і піклуватися про всіх. Ми можемо мати мирне життя, якщо тільки ми дозволимо іншим жити в мирі. Іншими словами, «живи і дай жити» має бути керівним принципом нашого повсякденного життя в теперішній час.

З розвитком і прогресом науки і технології в матеріальному світі, якщо люди в той же час культивують духовні цінності в собі, як-от альтруїзм, співчуття, любов, емпатію, толерантність, прийняття і так далі, тоді буде мирне співіснування всіх живих форм, і Всесвітнє братерство можна досягти. Людству неможливо служити, не плекаючи цих чеснот.

Ось на що спрямована заява про місію ТТ, схвалена її Генеральною радою: «Служити людству, культивуючи все глибше розуміння та усвідомлення Нестаріючої Мудрості, духовної самотрансформації та єдності всього життя».

Теософ, січень 2023
Переклад Наталії Березанської

Велико стремление управлять всем миром,
и люди стараются в этом преуспеть.

Но я не вижу в этом никакой выгоды.

Мир – это вместилище духа,
вещь чудесная и загадочная, и нельзя обладать им.

Кто же стремится к этому, терпит неудачу,
желая удержать, только теряет.

Лао Цзы

Різдво раніше і тепер

Деякі язичницькі коріння найбільшого християнського свята

О. П. Блаватська

Ми наближаємося до того часу року, коли весь християнський світ готується відсвяткувати найзначнішу зі своїх урочистостей – народження засновника своєї релігії. Коли ця газета дійде до своїх західних передплатників, у кожному будинку пануватимуть веселощі та тріумфування. У Північно-Західній Європі та в Америці гостролист і плющ прикрасять кожен будинок, а церкви будуть прикрашені вічнозеленими рослинами, згідно зі звичаєм, що сягає давніх обрядів язичників друїдів, «щоб лісові духи могли злітатися до вічнозелених рослин і залишатися там до більш м'якої пори року». У римсько-католицьких країнах протягом усього вечора та ночі «різдвяного святвечора» великі натовпи людей стікаються в церкви, щоб вітати воскові постаті божественного Немовля та його Діви-матері в оздобленні «Цариці Небесної». Людині з аналітичним складом розуму ці ошатні одежі з дорогого золота і мережив, розшитого перлами атласу і оксамиту, а також прикрашена коштовностями колиска, насправді здаються досить парадоксальними. Якщо згадати про убогі, з'їдених хробаками, брудні ясла єврейського заїжджого двору, в які, якщо вірити Євангелію, поклали новонародженого майбутнього «Спасителя» через брак кращого даху над головою, то ми не можемо не запідозрити, що перед засліпленим поглядом невибагливого вірянина Вифлеємський хлів зовсім зникає.

М'яко кажучи, ця невибаглива показуха погано поєднується з демократичними почуттями і воістину божественною зневагою до багатств «Сина людського», якому «ніде було прихилити голову». Звичайному християнину стає все важче сприймати пряме твердження про те, що «легше верблюду пройти крізь вуха голки, ніж багатому увійти в Царство Небесне», як щось більше, ніж риторична загроза. Римська Церква вчинила мудро, суворо заборонивши своїм прихожанам як читати, так і тлумачити Євангелія самим, і надаючи Біблії, поки це було можливо, сповіщати свої істини латиною — «голос волаючого в пустелі». У цьому вона лише наслідувала мудрість віків – мудрість стародавніх аріїв, яка також «виправдана дітьми своїми», оскільки ні сучасний послідовник індуїзму не розуміє ні слова на санскриті, ні сучасний парс не розуміє жодного зі складів Авести, так і для звичайного католика латинь не краще ієрогліфів. У результаті всім трьом — брахманському первосвященику, зороастрійському мобеду та римсько-католицькому понтифіку — надано необмежені

можливості для отримання нових релігійних догм із глибин своєї власної уяви на благо своїх церков.

Щоб сповістити про цей великий день, опівночі по всій Англії та Європі весело дзвонять дзвони. У Франції та Італії після богослужіння у чудово прибраних церквах «гуляки зазвичай влаштовують легку трапезу (reveillon), щоб краще перенести втому цієї ночі», — йдеться у книзі, присвяченій папським церковним обрядам. Ця ніч християнського посту нагадує «шиваратри» шанувальників бога Шиви, великий день мороку та посту 11-го місяця індійського року. Тільки в останньому випадку довгому нічному чуванню передує суворий піст, який триває і після нього. Жодних reveillons або компромісів для них. Щоправда, вони лише нечестиві «язичники», і тому їхній шлях до порятунку має бути вдесятеро важчим.

Хоча тепер християнські народи повсюдно відзначають річницю народження Ісуса 25 грудня, але так не було. Найбільше перехідне з усіх християнських свят перших століть, а саме Різдво часто плутали з Богоявленням і святкували у квітні та травні. Оскільки ніколи не було жодних достовірних записів чи доказів для його визначення ні у світській, ні в церковній історії, вибір цього дня тривалий час залишався довільним; і тільки в 4 столітті на вимогу Кирила Єрусалимського Папа (Юлій I) наказав єпископам провести розслідування і прийти, нарешті, до якоїсь угоди щодо передбачуваної дати Різдва Христового. Їхній вибір упав на 25 грудня, що було найневдалішим вибором, як виявилося згодом! Саме Дюпюї, а за ним і Вольней зробили перші постріли у цю річницю народження. Вони довели, що за незліченні періоди до нашої ери, на основі дуже точних астрономічних даних, майже всі давні народи святкували народження своїх сонячних богів саме цього дня.

«Дюпюї доводить, що небесний знак ДІВА З НЕМОВЛЯМ існував за кілька тисяч років до Христа», — зауважує Хіггінс у своєму «Анакаліпсисі». Оскільки Дюпюї, Вольней і Хіггінс увійшли в історію як невірні і вороги християнства, у цьому зв'язку доречно процитуватиме визнання християнського єпископа Ретисбонського, «самої вченої людини, яку породило середньовіччя» – домініканця Альберта Великого. «Знак небесної Діви піднімається над горизонтом у той момент, коли ми призначаємо народження Господа Ісуса Христа», - пише він у Recherches historiques sur Falaise, par Langevin prêtre [1]. Отже, Адоніс, Вакх, Осіріс, Аполлон та інші народилися 25 грудня. Різдво настає якраз під час зимового сонцестояння; тоді дні стають найкоротшими, і темрява поширюється по лику землі більш, ніж будь-коли. Вважалося, що всі сонячні боги щорічно народжувалися на той час року, оскільки з цього часу Світло з кожним наступним днем розсіює все більше і більше темряви, і сила Сонця починає зростати.

Як би там не було, різдвяні свята, які влаштовувалися християнами протягом майже п'ятнадцяти століть, мали суто язичницький характер. Більше того, ми побоюємося, що навіть нинішні церковні церемонії навряд чи зможуть уникнути закиду в тому, що вони майже буквально скопійовані з містерій Єгипту та Греції, які здійснюються на честь Осіріса та Гора, Аполлона та Вакха. І Ісіду, і Цереру називали «Святими Дівами», і Божественного НЕМОВЛЯ можна знайти в будь-якій «язичницькій» релігії. Зараз ми намалюємо дві картинки Веселого Різдва; одна зображує «старі добрі часи», а інша – нинішній стан християнського культу. З пер-

ших днів свого встановлення як Різдва цей день розглядався у двоякому світлі: як день святого поминання і як найрадісніше свято; він рівною мірою був присвячений благочестю і шаленим веселостям. «Серед різдвяних бенкетів були так звані бенкети дурнів і ослів, гротескні сатурналії, які називалися «грудневими вольностями», в яких пародіювалося все серйозне, перевертався з ніг на голову громадський порядок і висміювалися його пристойності», – розповідає один упорядник старих хронік. У середні віки він відзначався веселим фантастичним видовищем драматичних містерій, що розігруються персонажами у гротескних масках та незвичайних костюмах.

Вистава зазвичай зображала немовля в колисці в оточенні Діви Марії та святого Йосипа, бичачих голів, херувимів, східних волхвів (давніх мобедів) та різноманітних прикрас. Звичай співати на Різдво піснеспіви, звані гімнами, мав нагадувати пісні пастухів на Різдво. «Єпископи та духовенство часто разом із народом співали різдвяні пісні, які пожвавлювалися танцями під звуки барабанів, гітар, скрипок та органів…» Ми можемо додати, що аж до теперішнього часу, в дні, що передують Різдву, такі містерії розігруються з маріонетками та ляльками на півдні України, у Польщі та Галичині, і відомі як колядки. В Італії калабрійські менестрелі спускаються зі своїх гір у Неаполь і Рим і юрмляться біля вівтарів Діви-Матері, вітаючи її своєю дикою музикою.

В Англії гулянки починалися напередодні Різдва і часто тривали аж до Стрітення (2 лютого), причому щодня до Водохреща (6 січня) було святом. У будинках великої знаті призначався «пан безладдя» або «абат непорозуміння», обов'язком якого було відігравати роль блазня. «Камора була забита каплунами, курами, індичками, гусями, качками, яловичиною, бараниною, свининою, пирогами, пудингами, горіхами, сливами, цукром і медом»… «Палаюче вогнище, складене з великих колод, головне з яких називалося «святковим поліном» або різдвяною колодою, міг горіти до передодня Стрітення, захищаючи від холоду; і весь цей достаток ділився між домочадцями і супроводжувався музикою, ворожбою, загадками, жмурками, безглуздим плугом [2], лев'ячою позіхою [3], жартами, сміхом, дотепами, фантами та танцями».

У наш час єпископи і духовенство більше не беруть участь у народних співах та танцях; і бенкети «дурнів і ослів» влаштовуються скоріше у святому усамітненні, ніж на очах у небезпечного пильного репортера. Тим не менше, святкування з їжею та питвом збереглися у всьому християнському світі; і, безсумнівно, раптова смерть від ненажерливості та нестримністю під час різдвяних та великодніх свят трапляється частіше, ніж у будь-яку іншу пору року. Тим не менш, цей християнський обряд з кожним роком стає все більшим і більшим удаванням. Безсердечність цього лицемірства засуджувалась незліченну кількість разів, але, як ми вважаємо, ніколи з таким зворушливим відтінком реалізму, як у чарівній казці-мрії, опублікованій у «Нью-Йорк Геральд» про минуле Різдво.

Літній чоловік, який головував на публічних зборах, сказав, що хотів би скористатися нагодою і розповісти про бачення минулої ночі. «Він здавалося, що стоїть на кафедрі найрозкішнішого і найпрекраснішого собору, який він коли-небудь бачив. Перед ним був священик або пастор церкви, а поряд з ним стояв ангел зі скрижалем і олівцем у руці, чия місія полягала в тому, щоб записувати

кожну дію поклоніння або молитви, що відбувалася в його присутності і підносилася як прийнятне приношення до Божого престолу. На всіх лавах сиділи багато одягнені парафіяни обох статей. У повітрі розливалася найвища музика, яка колись долинала до його захопленого слуху. Відбулися всі прекрасні обрядові церковні служби, у тому числі надзвичайно промовиста проповідь обдарованого служителя, змінюючи один одного, але ангел не зробив жодного запису на своїй дощечці! Нарешті, пастор відпустив парафіян, прочитавши довгу і красиво викладену молитву, за якою було благословення, але ангел не подав жодного знака!

У супроводі ангела оратор вийшов із церкви слідом за багато одягненими парафіянами. Бідна обірванка стояла біля узбіччя в стічній канаві, простягнувши бліду, схудлу руку, мовчки просячи милостиню. Проходячи повз неї, багато одягнені парафіяни відсахувалися від бідної Магдалини, дами піднімали свої шовкові, прикрашені коштовностями одежі, щоб не осквернитися її дотиком.

В цей момент по тротуару з іншого боку вулиці, хитаючись, йшов п'яний матрос. Опинившись навпроти всіма покинутої бідолахи, він прошкутильгав через вулицю туди, де вона стояла, і, діставши з кишені кілька монет, сунув їх їй у руку, супроводжуючи заклинанням: «Ось, бідолаха, візьми!» Небесне сяйво осяяло обличчя ангела, який миттєво вписав цей співчутливий і добросердечний вчинок моряка у свою дощечку і пішов з ним як із солодкою жертвою Богові».

Можна сказати, конкретний приклад біблійної історії про суд над жінкою, взятою в перелюбі. Нехай так; проте він майстерно відображає стан нашого християнського суспільства.

Згідно з переказами, напередодні Різдва завжди можна знайти уклінних бугаїв, ніби в молитві та благоговінні; а «на цвинтарі абатства Гластонбері ріс знаменитий глід, який завжди покривався брунькаами 24-го числа і розквітав 25 грудня»; беручи до уваги той факт, що цей день був обраний отцями церкви навмання і що календар був змінений зі старого на новий стиль, це демонструє чудову проникливість як у тварин, так і рослин! Існує також церковне передання, передане нам Олаусом, архієпископом Упсальським, у тому, що у свято Різдва «люди, що у холодних північних краях, раптово і дивним чином перетворюються на вовків; і що безліч їх збирається разом в обумовленому місці і так лютують проти людства, що воно страждає від їх нападів більше, ніж будь-коли від справжніх вовків». З метафоричної точки зору, зараз це більш ніж будь-коли стосується людей, і особливо християнських народів. Здається, немає необхідності чекати передодня Різдва, щоб побачити, як цілі народи перетворюються на «диких звірів», особливо під час війни.

Посилання:

[1] «Дослідження історії Фалеза священиком Ланжевена».

[2] Театралізоване дійство, в якому кілька танцюристів зі шпагами тягнуть плуг під музику.

[3] Різдвяна гра, в якій хапають родзинки зі страви з палаючим спиртом.

Стаття опублікована в журналі «Теософ» за грудень 1879 року.
Переклад Світлана Гавриленко

Поетична сторінка

Андрей Писаренко, Аскания-Нова, 18.05.2022

Я ЧелоВек СвободоВольный

Я ЧелоВек СвободоВольный божественного происхождения.
Дар огненный дан Небом.
Хранитель сокровища Воли единого Солнца.
Мир во всём мире – древний завет – завещано мне установить, идя двумя дорогами одновременно,
Сделав семь оборотов, осознавая все планы бытия.
Не вижу границ, наций и религий – всё в одном и одно во всём.
Вижу только начало вечное.
Задачу знаю – отсечь низшее и слиться с высшим.
СоТворить гармонию посредством любви, красоты и знания.
Быть всем и в то же время ничем.
Моя жизнь была во всём – в камне, растении и в животном,
Пробуждая в себе осознанность, стал человеком,
Меняя расы, стирал границы, поднимая покров иллюзии.
С каждой эпохой восходил на высшую ступень, подчиняясь сложившимся условиям.
И в то же время я был, есть и буду свободным,
Помогая нуждающимся, обладаю разным инструментом.
Но преобразование всегда происходит в одном направлении.
Всё эволюционирует!
Закладываю основы братства, где духовное родство выше кровного.
Братские узы имею со всеми
Для меня все равны.
Строю я общину заповетную,
Где каждому, кто дойдёт, будет место,
И каждый будет знать своё место,
Где не будет лжи, а только правда
Каждому помогу скинуть оковы ветхие.
Тогда уже ничто не удержит дух.
Природа творчества будет усвоена.
Надо всем научиться любить.
Нельзя говорить о любви, желая нанести удар смертоносный.
Любовь – это и есть уважение высшего духовного начала.
Проявление милосердия помогает проявиться всепрощающей любви.

Резолюції, прийняті Генеральною радою Теософського товариства

Всесвітнє братство

В силу умов, переважаючих у багатьох країнах нині, Генеральна рада заявляє, що, оскільки Теософське товариство виступає за Всесвітнє Братство людей незалежно від раси, віросповідання, статі, касти або кольору шкіри, то будь-яка форма расизму, політика або дії, засновані на дискримінації, заради вигоди одних і на шкоду іншим, суперечать основній суті і цілям Товариства.

Свобода думки

Оскільки Теософське товариство широко поширилося по всьому світу, і його членами стали прибічники усіх релігій, не відмовившись від особливих догматів, вчень і вірувань своїх власних віросповідань, бажано підкреслити той факт, що немає вчення або думки, від кого б воно не походило, яке б будь-яким чином зв'язувало члена Товариства, і якого він не міг би вільно прийняти або відкинути.

Визнання трьох цілей Товариства є єдина умова членства. Жоден учитель, жоден автор, починаючи від самої Блаватської, не має ніякого авторитету в плані нав'язування свого вчення або думки членам. Кожен член має рівне право приєднуватися до будь-якої школи думки на власний вибір, але не має права нав'язувати свій вибір іншим. Так само ні кандидат на зайняття якої-небудь посади, ні той що голосує не можуть бути відхилені або відсторонені від голосування через приналежність до якої-небудь школи думки.

Судження або переконання не надають право на привілеї і не служать причиною покарання. Члени Генеральної ради переконливо просять кожного члена Теософського товариства відстоювати і поступати згідно з цими основними принципами Товариства і без остраху використати своє право на свободу думки і волевиявлення, не виходячи за рамки ввічливості і поваги до інакодумців.

Незалежність товариства

Співпрацюючи з іншими організаціями, чиї цілі і діяльність це дозволяють, Теософське товариство являється і повинне залишатися абсолютно незалежним від них. Воно не повинне брати на себе ніяких зобов'язань, окрім своїх власних, і повинно зосередитися на здійсненні власної діяльності в найширшому і всеосяжному плані, з тим, щоб просуватися до досягнення власних цілей і наслідувати Божественну Мудрість, як це відзначається і в абстрактній формі випливає з його назви «Теософське товариство».

Оскільки Всесвітнє Братство і Мудрість не мають визначення і безмежні, оскільки кожен член Товариства має повну свободу думки і дії, Товариство постійно прагне зберігати свої відмінні риси і унікальний характер, залишаючись вільним від зв'язку або ототожнення з якою-небудь іншою організацією.

Про місію

Служити людству зрощуванням все більш глибокого розуміння і здійснення Споконвічної мудрості, духовного само-перетворення та Єдності всього Життя.

Прийнята на засіданні Генеральної Ради ТТ у Міжнародному теософському центрі Наарден, липень 2018 року.

Світоч

Світоч

Орган Теософського Товариства в Україні

№ 70,
лютий
2023 р.

Немає релігії, вищої за істину

Цілі Теософського товариства:

- Сформувати зразок Загального людського Братства без відмінності раси, вірування, статі, касти і кольору шкіри.
- Сприяти порівняльному вивченню релігії, філософії і науки.
- Досліджувати непояснені закони Природи і приховані можливості людини.

Редакційна колегія журналу: Головний редактор – Гавриленко С.Й., заступник головного редактора – Березанська Н.І., члени ред-колегії – Калашнікова Р.М. (Кропивницький), Кеденко Л.М. (Дніпро), Мерліц О.П. (Київ), О.Мулик (Житомир).

Запрошуємо всіх щирих теософів, шукачів мудрості до участі в розповсюдженні цього видання.

Ви можете вислати його тим своїм друзям, хто цікавиться теософією, Позачасовою мудрістю. Якщо хтось з ваших друзів бажає отримувати через нас цей електронний журнал, напишіть нам про це за адресою info@theosophy.in.ua

Наше представництво у світовій мережі:

www.theosophy.in.ua

https://ukr-tos.blogspot.com/

www.facebook.com/theosophy.in.ua

https://www.youtube.com/channel/UC_Gfg8YO5iaXekyxPf0p_Gg